List 3. b.

NOVICE

Tečaj XXXV.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr.. za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 17. januarija 1877.

Obseg: O cepljenji trt. — Bolj na drobno o zložbi zemljišč (Commassation). (Dalje.) — Zdravilo proti driski sesajočih telet. — Krajna imena v Tržaški okolici. — Valvazorjeva veleslavna knjiga: „Ehre des Herzogthums Krain“. — Popotne črtice. (Dalje.) — Odkod Magjari (Ogri)? — Kaj bode konec dolgočasnih konferenc v Carigradu — boj ali mir? — Novice iz Turčije in o Turških zadevah. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O cepljenji trt. *)

Govoril prof. Povšè v Metliki 27. decembra 1876. v kmstijskem shodu.

Kakor pri sadji, tako veljá tudi v trtoreji požlahnovanje, to je, cepljenje, po katerem more vinorejec plemenitost trsja zdatno povzdigniti. Kako kisla je divja češnja, a kako plemenita cepljenka! Prav tako se nahajajo v vinogradih različna trtna plemena, katera imajo zeló slabo in vodeno grozdje, ki dozorí pozno. Trta morda tudi rada sprhuje in ni stanovitna ne ob času cvetja, ne ob času izzorevanja.

Dandanes vinski kupci zahtevajo, da ima vino tudi značaj prijetnosti; vino mora biti, kakor pravijo, ognjeno in lepo dišeče. Mnogokrat nahajamo v vinogradu sicer močnih, pa oprhljivih trt; kaj ž njimi početi? „Izkopati jih in z drugimi bilfami nadomestiti“, to je sicer hitro rečeno, a težko storjeno, vzlasti če so trte že 10 in še več let stare, torej že jako močno vkoreninjene, kajti lep čas mora preteči, predno se bo nova bilfica tako lepo razvila in okrepila, kakoršna je sicer v rodovitnosti in odličnosti pomanjkljiva, pa v rašči čvrsta trta.

Sedanja modêrna trtoreja zahteva tudi, da so v enem vinogradu trte le enega plemena zasajene, ker če so v vinogradu različne trte, ki neenako poganjajo, prav tako neenakočasno tudi cvetó in zoré in vse opravilo je težavniše, posebno pa ob času trgatve: eno grozdje je že prezrelo, že gnjije, drugih trt grozdje pa je še trdo in kislo. „Modri portugizec“ in „modri burgundec“ sta že o mali maši (gospojnici) popolnoma zrela, ko so drugih trtnih plemen grozdiči še vsi kisli.

V naših slovenskih vinogradih je cepljenje trt še malo znano, po drugih deželah pa se že precej poslužujejo cepljenja. Francoski trtorejci trdijo, da mora biti trta pocepljena, tako, da v 3. letu potem, ko so mlade trte zasadili, vse že samo po sebi žlahne trte pocepijo, če tudi s cepiči prav tistega trtnega plemena.

Sedaj, ko gospodari grozovita trtna uš (filoxera) po Francoskih vinogradih in vse znanstvene preiskave ne morejo najti zdatnega pomočka, s katerim bi se mogla uničiti strašanska škodljivka, ki je že na tisoče in tisoče oralov vinogradov pokončala, so začeli Francoski trtorejci saditi Amerikanske trte, ki so silno čvrste in krepke v rasti, tako, da jih ne morejo uničiti, vsaj jim ne toliko škodovati silne filoksere, in na nje vcepijo potem žlahne cepiče naših domačih plemenitih trt. Kolikor moremo iz dosedanjih poročil o trtni uši in njenem življenji in škodi soditi, moramo pač tudi mi pritrditi načelu, da bomo morda s tem poslednjim načinom, namreč, da se zasadé Amerikanske trte in potem pocepijo z našimi žlahnimi sortami, se še najbolj mogli vojskovati proti trtni uši.

Že v najstarejih časih so poznali cepljenje trte, kakor nam kažejo zgodovinski spisi preslavnega kmetijskega pisatelja Kolumela.

Korist cepljenja pri sadnem drevji pozná pač vsakdo, da o tem ni mi treba govoriti, vsaj je obče znano, da z večkratnim ponavljanim cepljenjem sad izvanredno žlahnino doseže, in da tuja drevesna plemena iz južnih krajev, katera našega podnebja ne morejo pretrpeti, moremo vdomačiti, ako njih žlahne cepičo vcepimo na naša domača drevesca. Ni ga boljega in hitrejega pomočka povzdigniti rodovitnost oprhljive trte in nerodovitnega drevesa, kakor je cepljenje.

Če je dandanes še mnogo nasprotnikov, ki trdijo, da so skušali cepljenje, a da o vspehu ne morejo nič kaj ugodnega poročati, gotovo je, da niso o pravem času cepili, ker pri cepljenji trte je glavna stvar to, kedaj se cepi. Kdor cepi trte, ko so že v soku, ta zastonj dela, naj že cepi v sklad ali s priklado, ali v korenino, ali v mladiko nad zemljo. Le dokler je trtni les še suh, bo se cepič dobro in gotovo prirastel.

*) Prošnji, v 1. listu letošnjih „Novic“ iz Metlike razodeti, je vstregel gosp. profesor Povšè in poslal nam zgoraj natisnjeni govor, ki ga je poleg druzih razlaganj imel v Črnomaljskem okraji. Došel je pa 13. dne t. m. centralnemu odboru družbe kmetijske tudi dopis podružnice Metliške, v kateri se predstojnik njen gospod Anton Homač v imenu podružnice in pa vseh Belih Kranjcev s toplo besedo zahvaluje odboru, „da je v Metliko in Črnomelj poslal prof. Povšeta, ki je ondašnjim gospodarjem tako lepo po domače in jasno razkladal važne nauke, da se je glasno čula enoglasna želja, naj bi se taki in enaki nauki in kolikor mogoče s praktičnimi demonstracijami prav kmalu ponovili in večkrat ponavljali.“ — Razsodba tako častna iz ust strokovnjaka v kmetijstvu, kakor je gosp. Homač, more poleg navdušenega narodovega priznanja, ki ga je prof. Povše našel o svojem popotnem učenji na skrajnem Dolenskem naše domovine, mu pač biti najljubše plačilo za rodoljubni njegov trud in nevtrudljivo njegovo 8letno mirno delovanje na polji praktičnega kmetijstva. Vred.

Cepiti moramo tedaj ali predno sok v trte stopi, ali potem ko sok preneha. Ko nastopijo meseca svečana lepi solnčni dnevi, da je zemljina zmrzlina odjenjala, takrat je pravi čas, da trte cepimo; če pa sedaj zamudimo pravi čas, pa pozneje meseca maja; vedno pa bomo bolje opravili, če moremo cepljenje svečana meseca izvršiti, vsaj večina mojih skušenj, katere sem ali sam napravil, ali pri druzih videl in od drugih slišal, to potrjuje. (Kon. prih.)

Bolj na drobno o zložbi zemljišč (Commassation).

O vzajemnih pravicah zemljiških posestnikov.

(Dalje.)

b) Z ozirom na napravo potov.

§. 10. Če za bolje gospodarstvo zemljišč, do katerih ne pelje noben stanoviten kolovóz, je ali naprava novih potov ali pa prestava že obstoječih poljskih potov kam drugam potrebna, katerih na novo napraviti ali pa preložiti občina (soseska) ni dolžna, in če to napravo ali pristavo poljskih potov sklene večina dotičnih posestnikov, takrat je manjšina posestnikov zavezana, se podvreči temu sklepu.

Od občinskih zemljišč.

§. 11. Ako se v razdelitev privzemó taka zemljišča, katera spadajo v glavno premoženje občine ali njenih zavodov, in če se dotičnim občinarjem odškodnina za razdeljeno zemljišče ne zagotovi s kakim drugim zemljiščem, takrat se mora za tako razdelitev v smislu občinske postave pridobiti dovoljenje po posebni deželni postavi.

Ta določba pa ne veljá za poljske poti in pustote, ako se prevzamejo v zložbo.

Če vprihodnje imajo se občinska zemljišča (občinsko premoženje, občinska lastnina, premoženje skupine) razdeliti, naj se s tako razdelitvijo, kolikor mogoče, združi zložba zemljišč.

Od gospósk, katere zložbo nadzorujejo.

§. 12. Če zemljišča, katera se imajo zamenjati, stojé pod oskrbjo kake javne gospóske (fidejkomisa, kuratele itd.), ta gospóska ne sme zabraniti zamene takrat, če se po zloženem zemljišču dokaže na mapi ali s službenim spričevalom županstva, da primenjano zemljišče najmanj tolikošno vrednost ima, kakor zamenjano.

Kaj pa takrat, če zemljišče, ki se ima vsled zložbe zamenjati, je zadolženo?

§. 13. Ugovor kakega upnika proti zameni zadolženega zemljišča more le takrat veljavo imeti, če je zemljišče, katero se ima zamenjati, več vredno memo tistega, ki se ima primenjati.

Kaj pa, če zemljišče, ki se ima vsled zložbe zamenjati, ima servitutne dolžnosti?

§. 14. Tisti, ki imajo kako servitutno pravico do zemljišča, ne morejo nič ugovarjati proti zameni. Njih pravice postanejo vsakako veljavne po določbah občnega državljanskega zakonika.

Služnosti, katerih po izvršeni zameni ni več treba, odpadejo brez odškodovanja.

Od upravnih gospósk.

§. 15. Upravne gosposke (Verwaltungsbehörden) se v zadeve te postave nimajo nikoli službeno utikati, ampak le na prošnjo dotičnih strank, in sicer:

a) kot razsodne gosposke takrat, kedar nastanejo prepiri o zložbenih zadevah, katere razsoditi jim ta postava prepušča;

b) da sodelujejo vselej, kedar stranke zahtevajo nji hove pripomoči.

§. 16. Ravno tako kakor upravne gosposke imajo tudi sodnje in pa finančne gosposke dolžnosti strankam o zložbenih zadevah potrebne prepise in izpiske iz dotičnih aktov in javnih bukev kakor hitro je mogoče z dostavkom povrnjenja podajati.

O sestavi odborov in pridobitvi tehničnih organov.

§. 17. Vdeleženi posestniki morajo pravice in dolžnosti sami med seboj določiti, pa tudi ustanoviti vse, kako se bo postopalo pri izvrševanji zložeb.

§. 18. Za oskrbovanje skupnih zadev imajo udeleženci odbor voliti in pa enega tehnika (inženirja).

Odbor in tehnik se ima tudi takrat voliti, kedar več kot polovica udeležencev to zahteva.

Voli se pa odbor in tehnik tako, da tisti veljajo za izvoljene, ki so dobili čez polovico glasov vseh za volitev upravičenih posestnikov; glasovi se pa računajo po katasterski razmeri dotičnih zemljišč.

§. 19. Izvoljenemu odboru in tehniku se ima izvršitev zložbe izročiti.

Kedar se načrt dela, po katerem naj se zložba izvrši, se ima vselej na to gledati, da v zložbenem okraji ali v enem delu tega okraja raztreseno ležeča zemljišča različnih gospodarjev se tako skupaj zložijo, da vsak posestnik kolikor mogoče svoj delež skupaj dobi in tako, da je dobremu gospodarstvu ta zložba najbolj ugodna; pogledati pa se mora pri tem tudi na dobro napravo potov in mostov, na to, če bo treba kako mokrotno zemljišče osuševati ali suho močiti in na še druge zemljiščem koristne poprave.

Pri napravi poljskih potov je gledati na to, da so kolikor mogoče prav in namenu primerno narejene, da imajo trdno podlago, so kolikor mogoče ravne, kakor to zahteva dobro in lahko gospodarstvo in da vsak gospodar na svoje zemljišče tako pride, da mu ni treba čez tujo zemljo iti ali voziti.

§. 20. Za zložbo zemljišč, k se doseže po večini glasov vseh udeležencev, je neobhodno potreba, da se naredí izkaz vseh opravičenih lastnikov, ki se ima sestaviti po pripomočku javnih knjig in po registrih posestva; ta izkaz pa se ima kontrolirati po pogledu zemlje, katera se je v zložbo vzela.

§. 21. Kedar je to delo končano, mora zemljemerec (tehnik) začeti s preiskovanjem lege zemljišča v dotični občini in pa najti, kako tu in tam svet visí itd. Na podlagi teh preiskav naredí zemljemerec načrt osuševanja in močenja zemljišč, kjer je to mogoče.

§. 22. Dobroto tega ali unega zemljišča in obseg enakih dobrot imajo udeleženci preiskati, in to cenitev imajo vsi lastniki ustanoviti.

§. 23. Vvrstitev zemljišč in meje potov ima zemljemerec, ko jih je načrtal, vsim zbranim deležnikom razložiti, in še le, ko so oni ta načrt sprejeli, mu sme za podlago njegovega naprejšnjega delovanja služiti.

(Konec prihodnjič.)

Živinozdravniška skušnja.

* *Zdravilo proti driski sesajočih telet.* Marsikatero zdravniško poskušnjo zoper drisko sesajočih in odstavljenih telet sem v „Novicah“ bral in pri teletih poskušal; pa se mi ni nobena tako dobro obnesla, kakor brinjeve jagode stolčene in s svinjskim salom zmešane, tako da je mogoče kroglo v velikosti srednje

debelega jabelka narediti. Te krogle se dadó teletu skozi tri dni vsako jutro in vsak večer ena. Driska neha — in tele se kar čvrsto rediti začne. To je moja večletna skušnja, o kateri želim, da bi jo še kak drug kmetovalec s tako dobrim vspehom poskušal, kakor jaz. Matija Kavčič.

Slovensko slovstvo.

* *Krajna imena v Tržaški okolici.* Založilo opravništvo „Edinosti". V Trstu 1876. — se zove drobna knjižica, ki obsega članke ovega naslova v časniku „Edinost" objavljanih, v katerih pisatelj dokazuje, da 'imena vseh krajev okolice Tržaške imajo izvir v slovenskih korenikah. Jako mične so preiskave učenega jezikoslovca, ki jih čitateljem v tej knjižici razodeva in ki naj bi se jih vsi okoličani k srcu vzeli, da ne bi nihče njih nikoli domovine svoje ne zatajil, kedar gre za narodne pravice. — Cena knjižici je 12 soldov. Naj pri tej priliki s pohvalo omenimo tudi časnik „Edinost", iz katerega je natisnjena razprava krajnih imen okolice Tržaške. On je okolici res tako potreben, kakor ribi voda, sicer morje lahonsko sčasoma pogoltne ves slovenski živelj na obalih Adrije.

* *Valvazorjeva veleslavna knjiga:* *) „Ehre des Herzogthums Krain" (slava vojvodine Kranjske) je čez 191 let začela v 2. natisu izhajati, — kakor naši bralci že vedó, v Blaznikovi tiskarni. Ni čuda, da prvi zvezek, ki je dozdaj prišel na dan, je bil zarad lepega tiska in ličnih slik z občno pohvalo sprejet, katere na tem mestu ponavljati ni naš namen; omeniti moramo tukaj le to, da je bila dobra misel to, da so podvzetniki novega izdanja Valvazorjeve neprecenljive knjige naprosili marljivega historiografa pl. Radiča za dodatek življenjepisnih črtic velikega našega patriota Valvazorja, čegar rodovina je okoli leta 1530. iz Laškega (Bergamo) se preselila v Kranjo, kateri na čast je vse svoje veliko premoženje žrtvoval, tako, da je v revščini umrl v Krškem na Dolenjskem, kjer so mu častitelji njegovi leta 1643. postavili nadgrobni kamen, o katerem pa, kakor pl. Radič piše, zdaj ni nobenega sledú več! Res, da mož tolike slave, kakor je Valvazor, ne potrebuje spominka iz kamna ali brona, vsaj dela njegova delajo ga neumrlega; al sramota je, če nima znamenja kraj, kamor so truplo njegovo zakopali. Naj tedaj rodoljubi, ki so začeli izdajati velikansko Valvazorjevo knjigo, tudi to v svoje roke vzamejo, da se obnoví mu grobni spominek s priprostim napisom; ena beseda: „Valvazor" je zadosti.

Ozir po domovini.

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.

(Dalje.)

Blizo Leskovca skočim raz voz in vkrenem proti farni cerkvi, ki se od daleč vidi. Tu živí mi prijatelj, kateremu sem dal besedo, da se oglasim pri njem, če me osoda kedaj memo pelje. Sreča mi je mila, najdem ga, sicer v prvem trenutku ne domá, a po kratkem čakanji, ko sem se med tem nazobal sladkega grozdja, ponudenega mi po drugi prijateljski roki. Kako prijetno in dobro je pač, če človek povsod znancev in prijateljev ima! To sem jaz ob svojem potovanji sijajno skusil. Ko dospè pričakovani prijatelj, se po kratkem pomenkovanji napotiva proti Krškemu mestu.

V tem mestu sem bil jaz pred 15 leti kot potujoč dijaček, drugi pot sem ga videl peljaje se po železnici v Zagreb. Ker je pa v novejšem času, ko ves svet politiški ples pleše, in ker je dom mogočnega „verzehrungssteuerpächterja" in državnega poslanca Hočevarja, ki ima tù tudi nemčurstvo v „štantu", nekako interesantno postalo, zato sem prav hrepenel videti zdaj tako razupito nemčursko gnjezdo. Al kaj sem videl? Dvojno vrsto ob Savi nastavljenih hiš, brez „kazine" (pa tudi brez čitalnice), blizo cerkve velikansko še ne popolnoma dozidano hišo, katero dela gosp. Hočevar na svoje stroške in jo hoče darovati Krškemu mestu za šolo s tem pogojem, da jo mesto potem tudi vzdržuje. Res, krasna hiša bo, ali čemu taka palača za tako revno mesto! Ali ne bo tedaj to Hočevarjevo darilo pravo „Danajsko darilo" mestu? V taki veliki gospôski hiši — se ve da — mora ubogi domači narodni jezik za durmi ostati, tujka nemščina pa se šopiriti na prvem mestu, strežena od učiteljev nemčurjev, kakor so zdaj. — Ali ima Krško mesto še kaj posebnosti in imenitnosti? utegne me vprašati kak bralec. Da, da! eno imenitnost ima in to prav veliko, za katero se pa — sramota!! — noben Krški nemčur ne zmeni, in to je grob preslavnega našega Valvazorja, ki je tù 19. septembra l. 1693. umrl; ki pa Krščanom še toliko ni v spominu, da bi skrbno ohranili nadgrobni kamen, ki mu je bil po smrti postavljen! Tega tedaj, česar sem mislil najti, nisem našel, opazil sem pa parkrat po mesticu šetaje, da tù vse kaj rado, pa tudi presneto slabo nemški kramljá. Zavoljo tega in ker zopet mi poči na uho ime „Auersperg", ko prašam po lastniku krasnih vinogradov, hitim s prijateljem svojim, kateremu se je pridružil še znanec iz Vidma, čez most na Videm. Bilo mi je, kakor da bi duh „Zelenca" s korobačem za mano pokal.

Na Vidmu mi je zopet prijatelj gospod župnik, pri katerem se oglasimo vsi trije, jaz le za kratek čas, ker sem se imel čez tri četrt ure že vsesti na železnico. Al tudi ta kratek čas gospodu župniku ni bil zadržek, mi postreči prav ljubeznjivo z vsem, česar popotnik potrebuje. Rad bi bil ostal še v ljubi mi družbi, al sklep, odpeljati se proti domu, mi je trden ko skala, zato se odtrgam nagloma od druščine in hitim proti kolodvoru, kamor pridem ravno še o pravem času.

Kupivši si vožni list, stopim v voz že precej napolnjen, hlapon zabrlizga in vlak se jame naprej pomikati. Še en pozdrav pošljem s slamnikom migaje proti župniji, odzdravljajo mi trije robci in — mojega peš-potovanja je konec.

Prosil bi skoro bralce, da bi mi odpustili popisovanje vožnje od Vidma do Zidanega mosta, ker moram pripovedovaje še enkrat prestati enake muke. Mislite si vpreženega polža, ki leze, da se komaj pozna, a vendar vtrujen stojí na vsaki postaji tako dolgo, da so nesrečneži po vozéh poleti po solncu na pol spečeni, pozimi pa jih vsaj polovico mraza otrpne. Tedaj poleti in pozimi iz vagonov ne doní druzega, ko preklinjanje, glasi nevolje leté na nedolžne kondukterje, ker ljudje mislijo, da so ti tega krivi. Zato pa tudi vlak, ki gre ob eni popoldne z Vidma, prisopiha še le čez poltretjo uro na Zidan most.

V vozu, kamor je mene kondukter potisnil in zaprl, najdem prav mešano družbo. V oddelku pred mano je več navadnih polmeščanskih ljudí niže vrste, med njimi en policaj, katerim mož, čegar obraz je po-

*) Ta knjiga ne spada sicer pod naslov „slovensko slovstvo", ker ni pisana v slovenskem jeziku, al pisana je na 'čast vojvodine Kranjske" — dežele slovenske in naših 'ratov na Hrvaškem. Pis.

doben zeló ribi „morski jež“, neprenehoma pripoveduje resnične in izmišljene dogodbe iz vojske na Laškem, in to v nemščini, da se Bog usmili. Prav tako se sliši, kakor da bi kdo škopo rezal ali pa kak voz po Ljubljanskem tlaku drdral. Če je mož tako nemščino v Lahe spuščal, potem je res, kar je pripovedoval, da so pred njim povsod bežali.

Tik mene sedi vojak, menda lovsk podčetnik, čedne postave in inteligentnega obraza, njemu nasproti zeló „lična mlada gospodična belolična“, nekoliko „ocirana“ sicer, kar pa nič ne dé. S to gospico prične mladi lovski četnik kmalu tako živahen pogovor, da se njenemu meni nasproti sedečemu očetu primerna zdi opomba (v nemškem jeziku tudi zeló hrastovem): „Ti, Marijca, jaz ne morem več tù sedeti. Sedi ti sem, grem jaz k oknu.“ Gospica, dasiravno vidno nerada, uboga, iz očesa mladega četnika pa zadene očeta pogled tako oster, kakor meč. Tako dobim jaz gospico za „vis-a-vis“ in sklenem brzo porabiti to po osodi mi naklonjeno srečo, da mi bo vsaj pot kratkočasnejša. Al gospica menda nevoljna nad očetom, da jej je prestrigel mikavni pogovor z mladim četnikom, zatisne oči in se dela, kakor da bi spala. Isto naredí mladi četnik, ki se nasloni ob steno, a moje bistro oko zapazi, da izpod na pol zatisnjenih obrvi švigajo ognjeni pogledi sèm ter tjè. Dobro, da so švigali memo mene in ne skoz mene, sicer — — človek je včasih s slame.

(Dalje prihodnjič.)

Narodopisne stvari.

Odkod Magjari (Ogri)?

Če tudi so Magjari leta 1848. in 1849., ko so se od Avstrije odtrgati in Habsburško cesarsko rodovino s prestola pahniti skušali, zeló glasoviti bili, in če tudi leta 1867. so po nesrečnem dualizmu Avstrijo razcepili na dvoje in se s tem zopet povzdignili na gospodovalni politični vrhunec v Avstriji, vendar niso skoro nikoli tako drzno in prepotentno se vêdli kot dandanes, ko za Turke in njihovo barbarstvo kažejo take simpatije, da so gnjusoba vsemu svetu, ki ima še srce za človeštvo in civilizacijo.

Poglejmo tedaj malo v starodavno zgodovino tega naroda nazaj, da najdemo ključ tolike bratovske ljubezni Magjarov do Turkov. Se ve, da v našem listu ni prostora, o tem, od kod so Magjari? kaj več podati, kakor le nekoliko zgodovinskih črtic, te pa po izvirniku najboljem, namreč Mailathovi „zgodovini Magjarov“, ki je sam Magjar bil.

Magjari ali Madjari je prvotno ime Ogrov, katero si sami dajejo in s katerim se še zdaj sami najraje imenovane slišijo.

Še le l. 626. so Magjari znani postali, prišedši iz Azije. O tem pa, kje da je bila ondi prva njihova domovina, gredó si misli zeló navskriž. Najverjetnejše je, da so stanovali v okolicah Hvalinskega (Kaspiškega) morja, med reko Kama in pa Uralskim hribovjem.

Nekaka enakost, katero so nekateri hoteli najti med jezikom Finov in Magjarov, dala je povod misli, da so Magjari rodú Finskega.

Fessler in mnogi drugi pa trdijo, da Magjari so koleno velikega Turškega plemena. Po mislih nekaterih druzih so nasledniki starih Partov.

Po večkratnem preseljevanji v Aziji so koncem 7. stoletja prišli v Evropo, kjer so posedli pokrajine med Dneprom in Donom ob reki Ingul v Katarinoslavu, sedanji Ruski deželi. Tukaj so ostali čez 200 let, dokler jih niso pregnali Pečenegi. Pod vodstvom Almoša in njegovega sina Arpada so koncem 9. stoletja prerili v Dacijo, leta 896. pa se naselili v Panoniji in tu ustanovili državo.

Najstareji narodopisci Magjare imenujejo Turke. Slovani so jih najraje imenovali Ugre, Ungre, pa tudi Vengre; po teh imenih so jim Nemci dali imé „Ungarn“.

Po plamtečem sočutji, ki ga dandanes Magjari razodevajo do Turkov, je očitno, da se kri Turška pretaka po žilah Magjarov in da po takem tisti narodopisci pravo trdijo, ki pravijo, da Magjari so po plemenu Turki.

Politične stvari.

Kaj bode konec dolgočasnih konferenc v Carigradu — boj ali mir?

Kmalu, in gotovo še ta mesec rešeno bode dvojno veliko vprašanje, ki bode odločilo bodočnost Avstrije: ali da se še vprihodnje ohrani v Evropi ono stališče vélike države, ki jej po pravici gre gledé na zgodovino njeno in velikost njene zemlje, ali da se vresničijo one nakane, ki so jih Košut in njegovi nasledniki napisali v svoj program. Maščevanje za Vilagoš, boj z Rusijo in s tem vničenje spominov vseh dogodeb, ki so jih po Jelačiću doživeli Magjari: to je, kar vodi sorodnike Turkov in njihovo časništvo.

Domišljena nepremagljiva moč Magjarskega naroda, ki se šopiri s svojimi honvedi, ki jim jih je žalibog! neprevdarjeno Avstrija pomagala stvariti, — pričakovanje, da z Magjari politično enako misleči Poljaci se tudi vzdignejo na noge, — zelena zastava Mohamedova — in sovraštvo velicega dela Nemcev do vsega, kar je slovanskega: to so zavezniki, ki po mislih Košutovcev bodo zdaj stopili na oder sveta, katerim morebiti še zmirom nada po glavah roji, da se Anglija sprè z Rusijo.

To vse je šovinizem lahkomiselnih možganov tacih narodov, ki si domišljujejo, Bog vedi, kaj da so!

Al Poljakom in Magjarom je Rusija že enekrat pokazala železno svojo pest; Nemčija z Bismarkom na čelu v ozki zvezi z Gorčakovom se pač ne bode brigala za Magjarski „globus“; lord Salisbury v soglasji z Ignatievom v Carigradu je Magjarom podrl gradove, ki so si jih že zidali v zraku — in po vsem tem ostaja jim le še fizično in moralično, politično in financielno propala Turčija, katere niti Košut in njegovi zapetniki, niti Klapka in drugi v Carigradu bivajoči Magjarski softe ne bodo na noge spravili.

Turčijo že davno ves svet imenuje „na smrt bolnega možá“; poglejmo si zato to umirajočo Turčijo malo bolj na drobno.

Da so diplomati v Carigradu svojo igro izigrali, to je znano. Ali so jo izigrali dobro ali slabo, to je vse eno; le to moramo reči, da gospodje diplomati v Carigradu ne mešajo svojih kvart pred očmí celega svetá in da jih ne kažejo onim časnikarjem, ki že danes po svetu trobijo, da je zmagala modra politika Turška, kateri zvonec nosi Mithad-paša. Vsakako pa je verjetno, da še ta teden bode konec Carigradskih konferenc, in po takem nastane vprašanje: „kaj pa zdaj?“

O tem, ali bode boj ali mir, si gredó misli navskriž. Zbiranje Ruske armade ob Prutu kaže na boj. Al v konferencijah se je tudi povdarjala misel, naj se Turčija — brez boja — prepustí lastni njeni osodi.

Mithad-paša trdovratno odbija vse, kar zahtevajo zastopniki tujih vlad. On tedaj sili v boj. Zakaj pa? Vganjka tej zastavici je lahka. Mithad-paša, ki

skozi in skozi pozná gnjile razmere Turške, vé, da edino le boj, ako bi srečen bil za Turčijo, je v stanu, jo zdržati kot državo, mir pa, ker so finance Turške popolnoma na kantu, mora strohnelo poslopje samo po sebi razsuti.

Bivši razpor med Rusijo in Anglijo je imel nasledek ta, da Turčija po Parižki pogodbi od leta 1854., v koló Evropskih vlad vpeljana, tudi prav po Evropskem izgledu ni od 1854. do 1873. leta s pripomočjo Angleške vlade nič manj kot 15 državnih zajémov (posojil) naredila in se je tako njen dolg do konca leta 1875. pomnožil čez 6000 milijonov frankov. Vsakoletni obresti (činži) tega dolgá znašajo 366 milijonov. Ker pa se vsi državni dohodki njeni štejejo na 354 milijonov, je po takem očitno, da obresti državnega dolgá ne požró samo ves dohodek Turčije, marveč da še 12 milijonov frankov vsako leto primanjkuje. Zato pa, da bi se še druge državne potrebščine pokrile, ni ne vinarja v blagajnici.

Že 6. dne oktobra 1875. je Turčija krido napovedala s tem, da je od državnih obligacij le polovico obresti izplačala, za drugo polovico pa je izdala nove obligacije (nov papir), in s tem se je državni dolg pomnožil zopet za 160 milijonov frankov.

To pa je grozno osupnilo vso Evropo, in to je bil vzrok, da so tudi Angleži začeli pisano gledati svoje ljubljene Turke, kajti po Turškem bankerotu 6. oktobra 1875. leta so samo Angleži blizo 100 milijonov frankov izgubili. Zdaj se lahko ugane, zakaj Anglija dandanes v konferencah Carigradskih z Rusijo vleče. Zato je poslanec Greuter v državnem zboru pravo povedal, rekši: „die Türken-Loose sind es, und nicht das Loos der Türken, welche den Türkenfreunden am Herzen liegen.“

Turčija zdaj zopet išče denarja; al sirota nima poroka in nima nič zastaviti, kajti že davno je do zadnjega cempera zastavljeno vse, kar ima: desetína, colnína, podložnína (tribut), železnice, tobaka monopol, na kratko rečeno, zadnja nit. Vojaki in uradniki ne dobivajo nikake plače; uni morajo ropati, ti pa stradati, ker namesti gotovega denarja dajejo se jim nakazi na papirnatih listkih (bon) s zagotovilom poznejega plačila z obresti; ko pa pride obljubljeni čas plačila, dadó se jim zopet papirnati nakazi z obljubo viših obresti. Od srede septembra do srede decembra lanskega leta, tedaj 3 mesece, niso uradniki dobili nikakoršne plače. Obljubilo se jim je, da ob velikem Turškem prazniku 22. dne decembra — bairamu — se jim izplača cela mesečna plača iz blagajnic — al kaj se zgodí? 19. dne decembra je prišel sultanov adjutant in — pobral denar, uradnikom odločen, ki so tridnevni praznik potem s postom praznovali.

Z ozirom na take razmere, ki so od konca do kraja resnične, bilo bi pač najbolje, Turčijo prepustiti svoji gnjilobi, po kateri mora sama po sebi poginiti, ako ne bi bil strah upravičen, da bi ubogi naši kristjanski bratje morali še več trpeti kakor dozdaj!

In kaj v očigled vsega tega nameravajo Magjari? Hočejo li Košutovci tudi Avstrijo vreči v žrelo Azijatskim barbarom?!

Novice iz Turčije in o Turških zadevah.

Kakor komedijanti v gledališčih, ki dajejo „najzadnje“ predstave, prav tako počenjajo v Carigradu zastopniki Evropskih vlad, ki imajo že po več dni zmirom „zadnje konference“; podoba je, kakor da ne bi mogli več vsaksebi. Prav ginljivo je to „prijateljstvo“ in po njem bi se dalo sklepati, da so Evropski poverjeniki o tirjatvah do Turčije edinih misli, posebno, ker še Ruski listi trdijo, da Rusija z drugimi složno postopa. Kako bi se pa to vjemalo z znanim govorom carevim v Moskvi? Na noben način vendar ne bo dolgo trajalo, da bo štrena popolnoma razmotana, kajti konference mora biti še ta teden konec.

Turčija se trdovratno ustavlja vsem zahtevam; videti je, kakor da ne bi hotela druzega ko vojsko, ker noče nič odjenjati. Pri tem se menda še celó ne zanaša na kako tujo pomoč, če je resničen sledeči prizor med posvetovanjem. Ker so se namreč Turški poverjeniki zmirom in zmirom le ustavljali, vtrga se Angleškemu zastopniku Salisburyu nit potrpežljivosti, da Turkom reče: „vi boste pač morali sprejeti naše ponudbe. Na to pa se oglasi Edem-paša in razjarjen vpraša: „Kako, da moramo?“

Tudi druga znamenja kažejo le na vojsko. Rusija ima neki tako armado na nogah, kakoršne zoper Turka še nikdar ni spravila v orožje, in govorí se, da ima te dni doiti jej ukaz, da morajo vojaki v vsaki deželi, v katero bi prišli, če jej je Rusija prijateljica, se proti prebivalcem kolikor mogoče prijazno obnašati, kakor na lastni zemlji.

Črnogorci bi, ako bi Turčija ponudila jim mir, zahtevali odškodovanja za vojsko $2^1/_2$ milijona frankov. Zaslužili so jih pač hrabri sokoli.

Šeik ul islam, to je, veliki mufti ali glavar postav in vere pri Turkih, je celó podal sultanu nek ukaz do Turškega duhovstva, naj bi mohamedancem prigovarjalo, da se vsi zberó pod praporom Mohamedovim za boj.

Zadnja seja konference je bila v pondeljek. V tej so podali poverjeniki Turški vladi zadnje, zeló omehčane predloge s tem, da ona mora do četrtka odgovoriti, sicer zapusté Carigrad. Vsi pa imajo malo upanja, da bi Turčija povoljno odgovorila.

Peštanski „softe“ so 13. t. m. podali svojo staro sabljo Kerim-paši, ki je bil pri tej priliki zeló ginjen in rekel, da se Turčija vojskuje za pravico in nravnost.

V Krfu niso smeli softe na suho, ker so jih čakali enaki pozdravi kakor v Trstu.

Mnogovrstne novice.

* *Svarilo. Po kmetih na Kranjskem se klatijo že* dalje časa neki kupci, kateri kupujejo stare sreberne pase od naših premožnih kmetic. Da dobijo dosti vredne pase za slepo ceno, zato lažejo ljudem, da se pasi potrebujejo za lepšanje neke podobe matere Božje. Kraj, kje je ta mati Božja, povedó ti možakarji, kakor jim ravno prav hodi. Nekaj kmečkih žensk so ti pobožni sleparji, Dunajski judje, že osleparili. Mi svarimo kmečke ljudí, naj ne verjamejo tem goljufom, in če hočejo take pase prodati, naj jih prinesó v Ljubljano, kjer se jim bodo pošteno po vrednosti izplačali pri poštenih zlatarjih.

* *Repati ljudjé, to je, ljudjé z repom se po poročilu* nekega misijonarja, ki kristijansko vero učí prebivalce na otoku Nove Guinee, nahajajo na nekem kraji onega otoka, ki se zove Kolili. Ta rep je neki prav trd in negibčen, zato tak človek, ako se hoče na zemljo vsesti, mora poprej luknjo v njo skopati, da rep noter spravi. Otroke, ki brez repa pridejo na svet na onem otoku, umoré koj po rojstvu, da jih ne zasramujejo repati njihovi rojaki. Misijonar sam ni še videl teh ljudí in naznanja le, kar je slišal. O repatih ljudéh pa se je že večkrat pisalo, al dokazal nihče ni, da je to kaj več kot le govorica. In menda bo tudi tukaj taka.

Naši dopisi.

V Gorici 14. jan. — Hvaľa Bogú! — lepo vreme imamo; dva meseca je bilo zmiraj deževno in megleno, da se ga je človek že naveličal. Vsled prevelike moče se je posul te dni 300 let stari zid pri Kapucinskem vrtu, pa brez vsake nesreče. — Novega župana tedaj imamo ín ne dvomimo, da nam ga presvitli cesar potrdi. Gosp. dr. Jos. Deperis je bil v ponedeljek (8. dne t. m.) s 15 glasovi (med 23) izvoljen. Starešine so imeli poprej par privatnih sej za poskušnjo in so ponujali županstvo državnemu poslancu in deželnemu glavarju grofu Fr. Coronini-u; ali on ga ni hotel sprejeti. — Preteklo sredo (10. t. m.) je bil tukaj ces. namestnik baron Pino in je predsedoval v seji deželnega šolskega svéta; obiskal je tudi gosp. grofa Chamborda. — Grof Chambord je podelil ni davno 400 gld. za uboge. — Obečal sem v poslednjem listu nekaj „nedolžnih pojasnil“ o tukajšnji „slogi“ in nje gojiteljih; imam že spisano skoraj vse; — manjka mi samo nekega dokumenta, katerega nisem še dobil iz arhiva čitalničnega; moram tedaj to stvar odložiti za drug pot.

Iz okolice Vipavske 14. jan. — Vreme imamo zdaj tako toplo, da toplomer vedno 10 do 12° R. kaže. Mandelni, fige itd. bodo, ako tako toplo ostane, za 6 do 8 dni cveli, kajti v popku je cvet popolnoma razvit. K novi kmečki čitalnici Slapenški vedno udje pristopajo, nadjamo se zato pri domorodnih Slapencih dobrega vspeha. Na Svečnice dan jo mislimo odpreti.

Zaseženo!

Zaseženo!

Z Ljubljanskega močvirja. (*Javna zahvala.*) Po letošnjih pomladanjskih povodnjih, ki so ali vso poljščino zatrle ali jo zeló pokvarile, da že ni bilo upati mnogo pridelka, ugibal je preubogi močvirski zemljedelec, kaj mu bode zdaj početi. Rovišča (grabni) so bila s plavjem zamašena, mostovi podrti, a kolovoze po šotni plasti je voda bila vzdignila ter odnesla. Bilo je rovišča trebiti, poti popravljati in vodo z nova mostiti, ker drugače se ni moglo na polje priti. Dela obilo, a najemniki dragi!

Sl. deželna vlada, Ljubljansko mestno županstvo in posamesni meščani so uboge močvirske naseljence podpirali z novci ali živežem.

V tem blazem početji niti Ljubljanska narodna čitalnica ni bila med zadnjimi; tudi ona je iznemoglim močvircem hitela pomagat. Napravila je v to namero „besedo“, pri kateri se je nabralo 288 gold. 37 kr.

Kedar se je bilo za to blagodejno darilo živeža kupilo manjšim zemljánom in gostačem, izmed katerih barjè dobiva najemnike, potem je bilo ukréneno, z ostalimi novci otrébiti važnejša rovišča, ker to pomaga najemniku in zemljanu, obema enako; kajti najemnik dobode zaslužek, a zemlján izboljšan, osušen svet. — Iztrebili smo naslednja rovišča ob troških, kakoršne tu pripovedujemo:

Ob Vrbljanski cesti rov, 900 metrov dolg, ki je stal	45 gold.	—	kr
Ob Loški in Matenjski cesti rovišča, s stroški	62 „	97	„
Strojánov rov (graben)	40 „	—	„
Rovišča ob Ižanski cesti	31 „	—	„
Rovišče, imenovano „Goriški graben“ (Ločnik) na Brezoviški strani .	94 „	47	„
Vseh troškov bilo je	273 gold.	44	kr

Po teh dovršenih delih nam je bilo od čitalničneg darila še ostalo 14 gold. 93 kr., kateri so bili razdeljeni med tri zeló ubožne zemljánčke, namreč: Juri Končanu v Črni vasi 4 gold., Matiju Mazeju iz Li 5 gold., in Petru Čudi iz Lip 5 gold. 93 kr.

Zatorej Ljubljanski narodni čitalnici v imenu moč virskih naseljencev izrekamo iskreno zahvalo o njene blazem darilu.

Martin Peruci, podprvosednik cestnega odbora.
Matija Remškar, Brezoviški župan.
Ivan Gams, Loški župan.
Ivan Šenk, Studenški župan.

Iz Ljubljane. — Nenavadno milo vreme letošn zime, ki neprestano z 8–10° toplote še zmirom tra tudi pri nas, hudo kontrastuje z ledenim politični vremenom, naj že gledamo v Pešt in na Dunaj ali Carigrad. Bati se je, kakor utegne pomlad mrzla un čiti prerano cvetje na vrtu in polji, da ne bi grozni harji politični stresali vso Evropo, kakoršnih še ne pom svet. Taka znamenja se nam danes kažejo iz Pešta Carigrada.

— (*Iz seje deželnega odbora 13. januarija.*) Obči Jablaniški na Notranjskem se je dovolilo 200 gold. p vračila stroškov za mejne straže ob času živinske ku

v sosedni Primorski deželi. — Dopis c. kr. deželnega šolskega sveta, da se služba nadučitelja v Sent-Vidu pri Zatičini zarad nekaterih nepostavnosti, ki so se pri prvem razpisu in predlogu za oddajo te službe dogodile, vnovič razpiše, vzel se je na znanje. — Služba vrtnarskega pomočnika na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu se je oddala Josipu Skali, bivšemu učencu te šole. — Grof Saurau-ova mašna ustanova se je podelila duhovnemu deficientu Jožefu Strbencu. — Sklenilo se je, da se rastlinska zbirka (herbarij) ranjcega barona Nikomeda Rastern-a kupi za deželni muzej. — Sklenilo se je, da se za šolske otroke iz Štajarskega, ki obiskujejo ljudsko šolo v Šentgotardu, in za otroke iz Primorskega, ki obiskujejo ljudsko šolo Vremsko, zahteva od Štajarske in Primorske dežele primerna subvencija k stroškom omenjenih šol.

— (*Iz seje mestnega zbora 12. januarija.*) Župan odgovarja na interpelacije v prejšnjih sejah stavljene. Na interpelacijo dr. K. Bleiweisa in Potočnika zavoljo ustanove državne obrtnijske šole v Ljubljani odgovarja, da po odpisu naučnega ministerstva zarad slabih financ ni še mogoče zdaj tacih novih šol povsod ustanoviti, a da se to utegne zgoditi pozneje. — Na interpelacijo Horakovo, zakaj dr. Jan. Bleiweis, ki je bil že leta 1867. za častnega mestnjana imenovan, ni dozdaj še dobil dotične diplome, odgovarja župan, da tega ni sedanji mestni zastop kriv, da pa se bode dr. Bleiweisu diploma kmalu izročila. — Na interpelacijo Regalijevo odgovarja, da je mestni zbor v eni prejšnjih sej že sklenil, da morajo hišni gospodarji za vsako tablico, ki jo po novih uličnih številkah na svojih hišah imajo, dotični strošek plačati. Na drugo interpelacijo Regalijevo, da bi se pot po Kurji vasi bolje posula in ponoči bolje razsvetlila, je odgovoril župan, da se je cesta že skoz in skoz dobro popravila, zarad bolje osvečave pa se je dal magistratu ukaz, prevdarek teh stroškov narediti, ki se bode odboru v razpravo predložil. — Konečno protestuje župan gledé na interpelacijo Regalijevo o nemarnem službovanji mestnih uradnikov zoper očitanje gosp. Regalija, katero v daljem govoru imenuje krivično, češ, da mestni uradniki imajo mnogo posla zunaj pisarnice in da ne postopajo, če se med službenim časom na ulicah vidijo. Odbornik Regali je na to hotel besedo poprijeti, al župan mu je ni dovolil, ker po opravilnem redu se ne morejo odgovori na interpelacije razpravljati. — Potem se je začela obravnava dnevnega reda. O peticiji tukajšnjih branjevcev, naj se prekliče prepoved o predkupovanji živeža v Ljubljani, poroča dr. K. Bleiweis v imenu policijskega odseka tako-le: Ker je mestni zbor na prošnjo mnozih mestjanov pred nekoliko leti to prepoved v ta cilj in konec sklenil, da ne bi se jim živež po predkupcih podražil, in ker imajo branjevci prilike zadosti, nakupiti živeža zunaj mesta (pred šrangami), zato predlaga odsek, naj ostane ta prepoved. Zoper ta predlog govorijo Horak, Regali, Petričič, trdé, da taka prepoved je zoper prosto trgovino, in da mestjani od nje nimajo nikake koristi. Po dalji razpravi, katere so se udeležili Lasnik, Trpin in Dežman in ki so dokazovali, da ta prepoved — brez škode branjevcev — brani podražbo živeža bolj ubožnim mestjanom, na katere treba vsakako v prvi vrsti ozir jemati, je obveljal odsekov predlog. — Dalje poroča dr. K. Bleiweis o nagradi, katera naj se dá gosp. Skaletu za preiskovanje kónj, ki se pripeljejo na Ljubljanske živinske sejme, in predlaga v imenu odsekovem, naj se ta nagrada za l. 1876. določi na 50 gld. zato, ker je dosihmal le malo konj prišlo na mesečne sejme; če pride v prihodnje več konj na sejm in bode več posla s preiskavami, se povikša nagrada. Vrh tega je bilo sklenjeno, da se štantnina na živinskem sejmu od 5 sold. povikša na 6. Odbornik Regali govorí za povikšanje nagrade gosp. Skaleta na 100 gold. zato, ker je imel veliko pôsla; če pa je mestna blagajnica revna, naj se ta svota vzame iz plače mestnega fizika dr. Kovača, ki ima preveč plače, pa nima druzega dela kot sekrete in gnojišča ogledovati pa občinstvo mučiti. (Ta izjava izbudí velik nemir.) Poročevalec dr. Bleiweis zagovarja predloge odsekove, po katerih ni izrečeno, da ne bi se v prihodnje utegnila povikšati nagrada za ogledovanje sejmske živine, gosp. Regaliju pa odgovorí, da delovanje mestnega fizika krivo sodi in da bilo bi želeti, da bi mestni zbor, magistrat in mestjani bolje se ravnali po nasvetu mestnega fizika, ki je nevtrudljiv o skrbi za zdravje mesta, in čegar delovanje presojevati more le izvedenec zdravoslovja. Konečno so bili predlogi odsekovi sprejeti.

Odbornik Potočnik stavi nasvèt in ga obširno vtemeljuje, kako naj bi se bregovi Ljubljanice olepšali s tem, da se uravnajo in pozelenijo ali z vrbami ali s travo. Ta nasvèt se izročí stavbenemu odseku. — Odbornik Regali stavi dva predloga in ju vtemeljuje, naj se a) kultivira mestni svet na gradu blizo Orelovega posestva, in b) naj se v šolskem drevoredu zidajo prodajalnice za mesarje. Predloga obá sta se izročila dotičnemu odseku. — Povišanje pasjega davka ni bilo dovoljeno; — služba čuvaja na gradu z 280 gld. se je podelila Lukežiču. — Konečno se je naznanilo, da za letos izstopijo iz mestnega zbora sledeči odborniki: Iz I. volilnega razreda gospodje: Dežman, Dreo, dr. Schaffer, Terpin; iz II. razreda: Bürger, dr. Kaltenegger, Lašan, Čuber; iz III. razreda: Lasnik in Regali, ki je bil voljen namesto dr. Steinerja.

— (*Iz odbora družbe kmetijske.*) C. kr. finančno vodstvo je po dopisu družbi kmetijski 6. dne t. m. prošnjo Ljubljanskih mesarjev, naj bi se vžitni davek v §§. 10. in 11. mesarske tarife za klanje mlade goveje živine drugače določil, poslalo na Dunaj c. k. finančnemu ministerstvu v rešitev, ter pri tej priliki omenja, da dotična §§. tarife leta 1875. razglašena, se prav tako glasita, kakor sta se glasila v tarifi l. 1829. — To samo že kaže, da je res treba, da se starína premení po znanstvu novejšega časa.

— (*Odgovor.*) Volilni listi za zbor Matičin, ki je danes teden (24. dne t. m.), se pošiljajo gosp. tajniku Praprotniku.

— „Valvazorja“ 2. zvezek pride danes (sredo) na svitlo.

— Zadnja plesalna vaja v čitalnici bila je jako odlična; videli smo lepo število čestitih gospá in gospic, ki so se radostne zabavale.

— Časnik „Edinost“ piše v svojem zadnjem listu iz Trsta, da je malo upanja, da se ozdravi c. k. sodnik Idrijski g. Vencovsky, ki se je, peljaje se s ženo in hčerjo unidan iz Trsta proti Nabrežini po železnici, v vozu vstrelil, da so ga do smrti ranjenega peljati morali nazaj v bolnišnico Tržaško.

— (*Poslano.*) Po poročilu zadnjih „Novic“ bode likvidacijski odbor od delničarjev, ki niso še doplačali 30% na vsako akcijo, to doplačilo po sodnijski poti iztirjal. To je postavno. Vendar naj pri tej priliki bode mi dovoljeno vprašati častiti odbor: kako stojí s tistimi 40.000 gld., ki so jih agenti in podružnice banki dolžni in pa s še druzimi dolgovi? Ti, ti so tudi in še pred unimi po poti tožbe prijeti, da plačajo. Treba bilo bi tudi, pozavarovalna opravila nemudoma v red spraviti, od katerih je po zadnji bilanci bankinega vodstva še veliko dobiti. Sem ter tje je počil glas, da razmotanje likvidacije utegne še kake 3—4 leta trajati. Ker pa menda stroški za likvidacijsko osobje

in uradnike blizo 1000 gold. vsak mesec znašajo, bi ti stroški v 3 do 4 letih požrli ogromno svoto od 30 do 40.000 gold., ako se ne bode vsa moč napela, da se na vse strani hitro vrši likvidacija. In kako stojí s podružnico v Pragi? ali res še zmirom tako, kakor poprej ongavi brez kontrole? Mislim po vsem tem, da je upravičena moja prošnja do čast. likvidacijskega odbora, naj o vseh zadevah strogo in ostro postopa, da bode kmalu konec te falitne kupčije; vsaj vé, da tù gré za kožo delničarjev, ki niso svojega denarja v banko nesli, da bi zginil kakor dim v zraku.

En delničar.

— (*V slovenskem gledišči*) se bo v nedeljo predstavljala živahna burka „Pavliha", poslovenjena po Nestroyevi „Eulenspiegel".

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor je sklican na 22. dan t. m., po takem ni res, kar so časniki zadnji čas pripovedovali, da se zborovanje odloží do marca meseca. Gotovo pa je to, da ministerstvo zdaj še nikakor ne more stopiti pred zbornico poslancev s predlogi, kako naj bi se izvršila nova pogodba z Ogri, ker pogodba cela je še negotova. Govorí se tedaj, da bode državni zbor ukvarjal se z druzimi rečmi do marca meseca, se potem razide, marca meseca pa se skličejo deželni zbori. Ali se bode pa vse to — gledé na velike svetovne politične homatije — tudi tako vršilo, kakor naši ministri mislijo, to samo On nad nami vé, ki „veliko pratiko" svetu piše.

— V nedeljo je bila v Budapeštu ministerska seja pod predsedstvom cesarjevim. Obravnavalo se je bankino vprašanje, al — skleniti se ni nič moglo. Situacija gledé pogodbe ostaja po poročilu „P. Lloyda" takošna, kakor je bila pred dnevi in tedni; vsakako pa mora se rešiti še ta mesec, kako, to ni mogoče danes povedati. Pred ministersko sejo, ki je trajala od 1. do 3. ure, bil je Andrassy v audienciji pri cesarju, po seji pa je minister Wenkheim šel k Andrassyu. Ti pogovori morali so biti v zvezi z obravnavami ministerske seje, al ališi se, da je krona ostala na svojem stališču, ministri Ogerski pa na svojem.

— O banki, ki je glavni kamen razpora med Peštom in Dunajem, je zdaj do tega prišlo, da banka Dunajska sama izdeluje svoje protipredloge, o katerih misli, da jih sprejmite obe vladi. Temu nasproti pa se poroča iz Pešta, da ministerstva predsednik Tisza je ponovil že davno znano izjavo, da raji odstopi z vsem ministerstvom, kakor da bi odstopil od svojih predlogov. Da bi pa te predloge sprejel Dunajski državni zbor, nikakor ni misliti. A kaj pride iz tega razdora? Ali to, da, kjer ne zmore razum, odloči sila, ali pa dualizem v denarji in cesarstvu, za katerem, kakor „Obzor" dobro pravi, dolazi — personalna unija.

— Kakor je razpor o domačih zadevah monarhije naše, isto tak razpor je v vnanji politiki. Eni so za Turka, drugi za Rusijo. Kje pa je Avstrija? kje je monarhija? kam je odletela duša, ki je toliko stoletij v njej živela.

Zaseženo!

Zaseženo!

Nemčija. — V Berolinu se je začel 12. dne t. m. Pruski deželni zbor s prestolnim govorom kralja Vilelma. Govor razpravlja samo notranje Pruske zadeve, med katerimi je glavna stvar državni proračun za leto 1877.

Turška. — Najzadnje novice se glasé, da je v seji konference 15. t. m. Salisbury v imenu svojih tovarišev izročil Turškim poverjenikom zadnje predloge velikih oblasti ter izrekel, da, ako jih ne sprejme Turčija, mu je naročeno oditi s Carigrada. Ravno to so izrekil tudi drugi poverjeniki. Savfet-paša „obžaluje", da Turška vlada posebno dveh toček v tirjatvah ne more nikakor sprejeti, namreč, nadziranja po mednarodnih komisarjih in imenovanja sultanovih namestnikov po deželah, ker to sega v samostojnost Turčije. Zdaj bo Turška vlada sklicala véliki svèt 180 udov iz najveljavnišič mož, da sestavijo odgovor. Odločilna seja bo v četrtek ali, kar je verjetneje, v soboto; če odgovor Evropskim poverjenikom (kar je več ko gotovo) ne bo po godu, bodo brez zamude odpotovali in potem je vojska neizogibljiva.

Žitna cena

v Ljubljani 13. januarija 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 10. — banaška 10 fl. 94. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 77. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 70. — prosa 4 fl. 70. — ajde 5 fl. 85. — ovsa 3 fl. 27. — Krompir 3 fl. 40 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 18. januarija.

Unirani državni dolg 61 fl. 85 kr.	Ažijo srebra 114 fl. 80 kr.
Narodno posojilo 67 fl. 65 kr.	Napolendori 10 fl. 1 kr.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: Jožef Blaznikovih dedičev v Ljubljani.